

Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение
«Детский сад №14 г. Беслана» Правобережного района Республики Северная
Осетия-Алания

«Сырдатæ куыд цæттæ кæнынц сæхи зымæгмæ»

Астæуккаг къорд

Воспитатели: Цкаева Р.А.

Тараева А.К.

Нысан:

1. Бафидар кæнын хъæдтаг цæрæгойты æмæ сæ цæрæнбынатты нæмттæ (арс,рувас,бирæгъ,уызын.æхсæрсæттæг). Бафидар кæнын цæрæгойтæ куд цæрынц зымæджы хъæды.Парахат кæнын сывæллæтты дзырдуат ,хъусын лæмбынаг ,зæрдыл дарын ног ныхæстæ:хуынкгом,мæра,лæгæт,ахстон,æхсæрсæттæг.
2. Ахуыр кæнын æмбарын æрдзы хуымæтæджы ивт дзинæдтæ. Парахат кæнын сабиты зонындзинæдтæ.
3. Рæзын кæнын сабиты логикон хъудыкæнынад,ахуыр сæ кæнын сæ архайдæн анализ кæнын,иртасын куыст кæнын.
4. Хъомыл кæнын сабитæм æрдзмæ уарзондзинад,иумæ ,кæрæдзийæн æххуыс кæнгæйæ архайын.

Ход занятия.

Сывæллæттæ ирон(музыкаемæ гæсгæ) бацыдысты залмæ,æрлæууыдысты тымбыл.

С. Дæ бон хорз,мæ Ирыстон

Нæ рæсугъд бæрзонд къдзæхтæ!

Нæ Иры тыхджын лæппутæ

Нæ Иры рæсугъд чызджытæ æмæ нæ зынаргъ уазджытæ!

Хъ. Сабитæ цавæр афæдзы афон у?

С. Зымæг.

Хъ. Цæмæй йæ базыдтат?

С. Уары мит, уазал дымгæ кæнны,бон цыбыр у,ахсæв та даргъ.(æмæ афтæ дарддæр)

Хъ. Цавæр уæлæдарæс скодтой сæ уæлæ адæм зымæджы?

С. Хъарм цырыхъытæ, къарм хутæ ,хъурбаттæн,кæрц.

Хъ. Цавæр цъиутæ баззадысты зымæгиуæт кæнынмæ?

С. Халон, сырдтон циу,бæлон.

Хъ. Зымæгон хъæды цавæр цæрæгойтæ фенæн ис ?

С. Тæрхъус , бирæгъ,рувас, æхсæрсæттæг.

Хъ. Арс æмæ уызыны на бон у фенæн?

С. Нæу.

Хъ. Цæуылнæ

С. Уымæн æмæ зымæг канынц фынаы

Хъ. Цавæр цæрагойтæн аивы зымæгыл сæ кæрцы хуыз

С.Тæрхъус æмæ æхсæрсæттæгæн

Хъ. Сабитæ мах абон цæуæм зымагон хъæдмæ,хъæды цæрагойтæ сæхи куыд бацæттæ кодтой уый фæнæм

Сывæллæтæ музыкамæ гæсгæ фæцæуынц хъæдмæ.

Къæдзæхы цур къалиуы бын ссардтой голлаг

Хъ.Ай та цы уы ? Чи ныуагъта кæмæй ферох,Сабитæ на йæ зонут ?

С.Митын Дада

Хъ.Цымæ йæ мидаг та цы ис ? Фæнæм æй.

Хъомылгæнæг сывæллæтимæ райхæлдтой голлаг æмæ йæм кæсынц.

Хъ.Адон лæвæрдтæ куы сты хъæды цæрагойтæн мæнæ мыд ,ацы лæвар кæмæн у куыд уæм кæсы ?

С.Арсæн

Хъ.Цомут æмæ йын йæ лæвæр радтæм.Арс цавæр у ?

С.Стыр,тыхджын,хъуынджын

Хъ.кæм цæры ? Зымæджы цы кусы ?

С.Лæгæты.Зымæджы фынаы кæны

Хъ.Азарæм йын ало-лай зараг æмæ йæ лæвар йын радтæм.

Сывæллæтæ дарддæр цæуынц сæ фæндагыл,æмæ æрбацыдысты тæрхъусы хæдзармæ

Хъ.Уый та нæм хуынкгомæй чи ракаст ?

С.Тæрхъус

Хъ.Тæрхъус цавæр у ?

С.Тæппуд,гыццыл,йæ хъустæ даргъ,йæ къæдзил цыбыр,уарзы уырыдзы,къабускъа,кæрдæг

Хъ. Сабитæ тæрхъусимæ ахъазæм.

С. Сусæгæй нæм чи ракаст

Сабитæй та чи фæтарст

О,тæрхъус ,о хылхъус

Сабитæй ды ма тæрс

О,тархъус ,о хылхъус

Сабитимæ ахъаз.

Хъазт « Тæрхъустæ»

Тæрхъус быдыры гæп, гæп.

Тæрхъус быдыры сæп,сæп,

Тæрхъус уырыдзы хæмц,хæмц.

Сывæллæттæ тæрхъусимæ ахъазыдысты,йæ лæвар йын радтой æмæ дарддæр ацыдысты. Æмæ æрбацыдысты Тулдз бæласы цурмæ,кæсынц æмæ бæласыл бады æхсæрсæттæг.

Хъ. Ай та чи у?

С. Æхсæрсæттæг

Хъ. Йæ къухмæ райста æмæ сывæллæтты фæрсы:цавæр у?йæ къæдзил,йæ хъустæ,йæхæдæг?

С.Гыццыл,йæ хъустæ цыбыр, йæ къæдзил даргъ,хъунджын,рæсугъд.

Хъ. Йæ къæдзил та куыд хуины?

С. Мæра.

Хъ.Зымагмæ йæхицæн цытæ бавæры?

С. Зокъотæ,æнгузтæ,æхсæртæ,гыркъотæ.

Хъ. Раст загъут ,мæнæ йын Митын Дада дæр æрбарвыста лæвар æмæ йын сымхæццæ сты голладжы,хъæуы сæ равзарын чыргъæдтæм,аххуыс ын кæндзыстæм ?

« Хъазт Золушкæ.»

Сывæллæттæ аххуыс кодтой æмæ фацауынц сæ фæндагыл.

Кæсынц æмæ бæласы цур лæуынц рувас æмæ бирæгъ.

Хъ. Сабитæ,уæртæ уыцы бæласы цур та чи лæууы?

С. Бирæгъ æмæ рувас.

Хъ. Бирæгъ æмæ рувас та кæм цæрынц?

С. Бирæгъ цæры лæгæты, рувас та хуынкгомы.

Хъ. Æрбакæсут ма бирæгъ цавæр у?

С. Стыр,хъуынджын,маestyгæр,æххормаг.

Хъ. Рувас та?

С. Гыццыл,бурварс,хинайдзаг,сайæг æмæ давæгой.

Хъ. Цавæр аргъауы сыл фембæлдыстæм æрæджы? Ахъуыды ма кæнут.

С. Аргъæу «Тыппыро»

Хъ. Æрхъуыды ма кæнут бирæгъ тыппыройæн куыд загъта.

С. Тыппыро,тыппыро æз дæ хæргæ кæндзынæн!

Хъ. Æмæ уый та куыд загъта?

С. Ма ма бахæр бирæгъ, æз дын ма зарæг кæндзынæн. Зарæг азарыди æмæ дарддæр атылд йæ фæндагыл.

Хъ. Рувас та йæ куыд асайдта?

С. Æз зæронд дан, къуырма дæн,сбад мын ма фындзы кæроныл æмæ азар .

Хъ. Сабитæ цæмæй бирæгъ æмæ рувас макæй уал бахæрой уый тыххæй цын Митын Дада балæвар кодта тымбыл гуылтæ.

Лæвæрдтæ радтой æмæ дарддæр ацыдысты. Цæуынц хъæды æмæ уынынц къодахы цур бады уызын.

Хъомылгæнæг уызыны йæ къухмæ систа æмæ фæрсы сабиты.

Хъ. Ай та цавæр сырд у ?

С. Уызын

Хъ.Уызын кæм цæры ?

С.Хъодахы хуыннгомь

Хъ.Йæ кæрц та цæмæй у ?

С.Судзинтæй

Хъ.Цы уарзы уызын ?

С.Зокъотæ,фæткъуытæ

Хъ.Уызын зымæг цы кусы ?

С.Фынай кæны.

Митын Дада уызынæн балæвар кодта фæткъуытæ æмæ йын сæ радтам.

Фæцæуынц та дарддæр,сæ хъустыл ауад халоны хъæр,бæласмæ скастысты æмæ дзы халон бады

Хъ.Бæласыл та чи бады ?

С.Халон.

Хъ. Халон цавæр у ?

С.Сау,ис ын базыртæ,къæдзил,бырынкъ.

Хъ.Æмæ куыд уасы халон ?

С.Хъахъ-хъахъ-хъахъ

Хъ.Фенæм ма нæ голладжы,митын Дада халонæн цы балæвар кодта уый

Хъ.Сабитæ алкæмæн дæр сæ лæвæрдтæ радтам,никай ферох кодтам,Зæгъæм хæрзбон хъæдæн æмæ йæ цæрæгойтæн.Фæстæмæ нæ сабидонмæ цомут.

Æрбацыдысты сабидонмæ.

Хъ.Сабита Мæнæ цыхты къæрт

Сымах зыдтат халон цыхт уарзы уый ?

С. На зыдтам.

Хъ.Митын Дада алцыдæр уыны æмæ зоны

Йæ лæвар йын радтой.

Хъ. Уæ зæрдæмæ фæцыди хъæды?

Æмæ дзы тынгдæр цы фæцыд уæ зæрдæмæ ?

С. -----

Хъ.Нæ голлаг ма цыдæр уæззау у, цымæ ма дзы цы ис ?

Голлаг бакодта æмæ дзы систа хъаст “Чи кæм цæры ?”

Хъ.Сабитæ мæнæ ма æрбакæсут цы уын æрбарвыста митын Дада

Ахъазæм ма дзы.

Мæнæ стыр нывы ис цæрæгойтæн сæ хæдзæрдтæ,гыццыл нывты та цæрæгойтæ сæхæдæг,æмæ сымах хъуамæ алы цæрæгойæн дæр ссарат йæ хæдзар

Æмæ йæ ум сыбмæлын кæнат.

Сабитæ æндадзæнтæй нывтæ баныхæстой кæм æмбæлы уым(алы сырды дæр йæ цæрæн бынаты цур)

Сабитæ ахъазыдысты.

Хъ.Митын Дада сымахæн ноджыдар лæвæрдтæ æрбарвыста æмæ уын зæгъы бузныг уæхи хорз кæй дардтат,хорз зонындзинæдтæ кæй равдыстат,хъæды цæрæгойты бирæ кæй уарзут уый тыххæй.